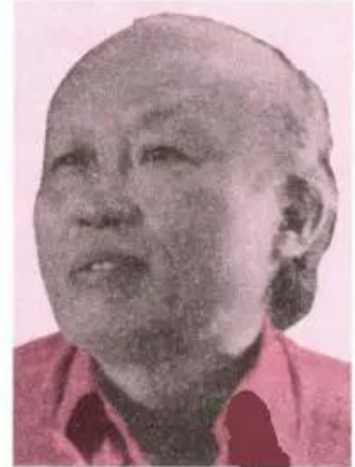

**NHẠC SĨ HOÀNG HIỆP VÀ BÀI HÁT
CÂU HÒ BÊN BỜ HIỀN LƯƠNG**

Nhạc sĩ Hoàng Hiệp (tên khai sinh là Lưu Trần Nghiệp), sinh ngày 1-10-1931 tại tỉnh An Giang (Nam Bộ). Ông là tác giả của rất nhiều ca khúc quen thuộc và nổi tiếng. Các tác phẩm của nhạc sĩ Hoàng Hiệp đậm chất trữ tình và có sắc thái riêng. Ca khúc của ông được đông đảo quần chúng yêu mến như : *Câu hò bên bờ Hiền Lương* (lời : Hoàng Hiệp - Đăng Giao), *Cô gái vót chông* (thơ Mô-lô-y-cla-vi), *Ngọn đèn đứng gác* (thơ Chính Hữu), *Đất quê ta mênh mông* (thơ Dương Hương Ly), *Trường Sơn Đông, Trường Sơn Tây* (thơ Phạm Tiến Duật), *Lá đỏ* (thơ Nguyễn Đình Thi), *Nhớ về Hà Nội*,...

Sau năm 1975, trở về sống và làm việc ở Thành phố Hồ Chí Minh, ông viết : *Con đường có lá me bay*, *Em vẫn đợi anh về* (thơ Lê Giang), *Mùa chim én bay* (thơ Diệp Minh Tuyên), *Chút thơ tình người lính biển* (thơ Trần Đăng Khoa), *Viếng Lăng Bác* (thơ Viễn Phương),... Ông là một trong số các nhạc sĩ Việt Nam đã phổ nhạc thành công khá nhiều bài thơ.

Nhạc sĩ Hoàng Hiệp đã được Nhà nước trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học - Nghệ thuật.

KỈ NIỆM VỀ MỘT BÀI HÁT, VỀ MỘT GIỚI TUYẾN

... Năm 1956 đã trôi qua mà không có hiệp thương Tổng tuyển cử như Hiệp định Giơ-ne-vơ đã quy định. Những người miền Nam tập kết chúng tôi đều sống trong tâm trạng “ngày Bắc, đêm Nam”...

Ngồi trên xe ô tô từ Hà Nội vào Vĩnh Linh (Quảng Trị) tôi lặng thinh, day dứt vì nỗi nhớ quê nhà. Nhớ lại quang cảnh ngày các má, các chị, các em tiễn đưa mình xuống ghe ra Vàm Sông Đốc để lên tàu tập kết ra miền Bắc với hai ngón tay đưa lên (như hẹn hai năm sau trở về) mà không cầm được nước mắt.

Ngày tôi ra Bắc, tôi cũng không gặp ba má và các em tôi sau chín năm kháng chiến xa cách. Gia đình tôi hiện giờ đang ở đâu ?

... Những ngày đầu ở bờ Bắc sông Bến Hải, tôi sống với đơn vị bộ đội biên phòng ở một đồn cách cây cầu Hiền Lương chỉ vài trăm mét. Lúc này đang mùa mưa, buồn ơi là buồn ! Ban ngày, tôi đội mưa đi dọc theo bờ sông, đôi mắt đăm đăm nhìn sang bờ Nam. Tôi bắt gặp nhiều em, nhiều chị từ bên ấy hình như giả bộ ra sông rửa chân tay để được nhìn lại những người thân bên bờ Bắc...

... Tôi muốn viết một cái gì đó nhưng tâm trạng ngổn ngang không sao viết được. Nhiều ý nghĩ cùng đến một lúc không biết chọn cái nào và bắt đầu từ đâu.

... Một lần nữa, tôi lại bước ra hiên nhà của đồn biên phòng nhìn về phía cầu Hiền Lương, chiếc cầu có lần tôi đã đặt chân lên đó. Tuy nhiên tôi chỉ được phép đi nửa cầu phía Bắc, vì nửa cầu phía Nam là thuộc về đối phương rồi. Nó được phân chia không chỉ bằng cái trạm gác đặt ngay giữa cầu, mà còn bằng cả hai màu sơn khác nhau nữa ! Tôi nhìn cây cầu lúc này đang bị màn mưa che phủ. Nó như ẩn, như hiện, như thực, như hư. Dẫu vậy, nó vẫn là một biểu hiện của sự chia cắt.

... Từ giả đồn biên phòng, một buổi chiều tôi gặp anh gác đèn biển Cửa Tùng. Anh cũng là người miền Nam tập kết ra Bắc đã hai năm nay.

Đứng ở trên chòi cao, nơi đặt cây đèn biển, hai chúng tôi nhìn biển khơi sóng trào, nhìn đàn hải âu đang bay lượn, nhìn những cánh buồm đang từ từ trôi vào cửa sông... Bỗng anh bạn gác đèn biển cất lên tiếng nói : "... Tôi sang đây để lại vợ con bên ấy. Vì vậy, hằng ngày tôi lên đây không chỉ để làm nhiệm vụ mà còn để nhìn về quê tôi. Có vài lần, tôi trông thấy ai như vợ con tôi đang từ trong xóm ra bãi biển để nhận cá mang ra chợ bán, như hồi tôi còn ở làng bên ấy. Tôi muốn kêu to lên gọi tên vợ con tôi nhưng kêu sao cho nghe thấy được !"

Anh bạn còn nói dài, nói nhiều nữa về những niềm đau, nỗi nhớ của mình... Sau đó anh ta ngồi im lặng như pho tượng đá. Còn tôi, tôi lại muốn khóc. Tôi muốn có đôi lời an ủi anh nhưng cổ họng nghẹn cứng.

Một lúc sau, tôi lặng lẽ theo anh leo xuống các bậc thang trở về. Ngay lúc đó, trong óc tôi đột nhiên vang lên những âm thanh đầu tiên và những ý tứ lời ca mà tôi khổ công tìm kiếm trong nhiều ngày qua.

Và bài hát mà tôi hằng ôm ấp từ bao lâu nay đã được bắt đầu từ chiều hôm đó. Bài *Câu hò bên bờ Hiền Lương* - một bài hát ra đời trong nỗi đau xót của bản thân tôi cộng với tâm trạng buồn nhớ của bao người khác trong thời kì nước nhà còn bị chia cắt thành hai miền Nam - Bắc.

(Lược trích bài viết của nhạc sĩ Hoàng Hiệp)

Tiết 2

- Nhạc lí : Giới thiệu về quãng

- Tập đọc nhạc : Giọng Sơn trường - TĐN số 1

Nhạc lí

GIỚI THIỆU VỀ QUÃNG

Quãng là khoảng cách về cao độ giữa hai âm ; vang lên lần lượt hoặc cùng một lúc. Mỗi quãng mang một tính chất riêng. Tùy theo số lượng cung hoặc nửa cung chứa trong quãng đó mà xác định tên gọi và tính chất các quãng là trưởng, thứ, đúng, tăng, giảm.

Ví dụ :

2 Thứ   3 Thứ

1 Đúng   2 Trưởng   3 Trưởng   4 Đúng

6 Thứ   7 Thứ

5 Đúng   6 Trưởng   7 Trưởng   8 Đúng

4 Tăng   5 Giảm

Tập đọc nhạc

GIỌNG SƠN TRƯỜNG - TĐN SỐ 1

1. Giọng Sơn trường

Giọng Sơn trường có âm chủ là Sơn. Hoá biểu của giọng Sơn trường có một dấu thăng (Pha thăng).

Cấu tạo giọng Sơn trường như sau :

1^c 1^c $\frac{1}{2}^c$ 1^c 1^c 1^c $\frac{1}{2}^c$

2. Tập đọc nhạc

TĐN số 1 *Cây sáo* (Trích)

Nhạc Ba Lan
Đặt lời : HOÀNG ANH

Vui - Nhí nhảnh

Đẹp nào bằng cây sáo bé bé nhỏ xinh xinh trên tay người.
Ngọt ngào bay lên tiếng sáo ngân âm vang xa vời.
Một điệu nhạc trong sáng réo rắt vút cao từ bàn tay ấy.
Hoà theo với tiếng đàn hát lên câu ca yêu đời.

* Nhận xét TĐN số 1 :

- Giai điệu xây dựng trên giọng Son trưởng, sử dụng đủ 7 âm : Son-La-Si-Đô-Rê-Mi-Pha thăng.
- Bài gồm 4 câu hát với 2 âm hình tiết tấu gần giống nhau :

Câu 1	}	2									
Câu 3											
Câu 2	}	2									
Câu 4											

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Em hãy chỉ ra các quãng 2, 3, 4, 5 trong bài TĐN số 1.
2. Tập đọc TĐN số 1 và ghép lời.

Nụ cười là một ca khúc quen thuộc của thiếu niên nước Nga. Bài hát ca ngợi niềm lạc quan trong cuộc sống của tuổi trẻ. Ở đó, tiếng cười đem lại niềm tin và hạnh phúc. Bài gồm hai đoạn, có sự tương phản rõ rệt :

Đoạn a : Từ đầu đến “... cùng cất tiếng cười”. Đoạn a viết ở giọng Đô trưởng, tính chất âm nhạc trong sáng, rộn ràng, diễn tả cuộc sống hạnh phúc tràn đầy niềm vui và tiếng cười.

Đoạn b : Từ “Để làn mây ...” đến hết bài. Đoạn b chuyển sang giọng Đô thứ. Giai điệu trong đoạn b như một nét buồn thoáng qua rồi trở nên rần rori, nghị lực, thể hiện niềm tin tưởng, tình đoàn kết của bạn trẻ trong tiếng cười lạc quan.

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Học thuộc bài hát *Nụ cười*.
2. Kể tên một vài bài hát Nga mà em biết.